

اهمیت و جایگاه حریم خصوصی افراد در فقه امامیه

مرضیه شجاعی کاریزکی^۱

^۱ کارشناسی ارشد فقه و حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تربت حیدریه-ایران

چکیده

حریم خصوصی افراد و حقوق مرتبط با آن از جمله مفاهیم و اصطلاحاتی است که در عصر حاضر مورد توجه ویژه حکومت‌ها و نظام‌های سیاسی قرار گرفته و از دیرباز در فقه امامیه مورد بحث و دقت نظر واقع شده است و در جاهای مختلف بر لزوم رعایت آن در ابعاد فردی و اجتماعی تاکید نموده است. همچنانکه قرآن کریم در مورد حرمت سوءظن می‌فرماید: «یا ایها الذین امنوا اجتنبوا كثيراً من الظن ان بعض الظن اثم و لاتجسسوا و لایغتب بعضکم بعضاً» بر این اساس بسیاری از احادیث و روایات از سوءظن و خواطر قلبی ناپسند نسبت به دیگران و اطلاع بر اسرار نهی داشته و افراد را به رعایت حریم خصوصی واداشته است. بنابراین بسیاری از موارد دفاع از حریم خصوصی اشخاص مانند ممنوعیت تجسس و تفتیش، سوءظن، استراق سمع، غیبت و قذف و نیز ورود بدون اجازه به منازل دیگران در منابع فقهی مطرح شده است. در این پژوهش با استفاده از روش کتابخانه‌ای از کتب مهمی همچون جواهر الکلام (نجفی)، جامع المدارک (خوانساری)، وسائل الشیعه، تحریر الوسيله امام خمینی (ره) فیش برداری شده است. بنابراین در یک جامعه افراد از طریق رعایت حریم خصوصی می‌توانند حد و مرز ارتباطات خود را با دنیای بیرون تعیین کرده و از کنترل اطلاعات خود توسط دیگران (دولت، سازمان و شرکت‌ها و اشخاص حقیقی) جلوگیری کنند. بنابراین ما در این مقاله درصدد هستیم یکی از مهم‌ترین مسائل یعنی حریم خصوصی افراد را در فقه مورد بررسی قرار داده و راهکارهای مقابله با افراد و گروه‌ها را در شکستن حدود حریم خصوصی بیان نماییم.

واژه‌های کلیدی: حریم خصوصی، اشخاص، فقه امامیه